

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 381/2021-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátskou kanceláriou LS Legal, s. r. o., Krivá 2995/21, Košice, v mene ktorej koná konateľ, advokát JUDr. Ľubomír Lukič, proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 8 Tpo 36/2021-32 z 2. júla 2021 takto

rozhodol:

1. Uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 8 Tpo 36/2021-32 z 2. júla 2021 **boli porušené** základné právo sťažovateľky na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Krajského súdu v Košiciach č. k. 8 Tpo 36/2021-32 z 2. júla 2021 **zrušuje a vec vracia** Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie.
3. Krajský súd v Košiciach **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **691,34 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 26. augusta 2021 domáhala vyslovenia porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1, 4 a 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 8 Tpo 36/2021 z 2. júla 2021. Sťažovateľka navrhla napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. Zároveň požadovala rozhodnúť o jej bezodkladnom prepustení na slobodu a priznať jej primerané finančné zadosťučinenie.

2. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 381/2021-11 z 21. septembra 2021 ústavnú sťažnosť prijal na ďalšie konanie v časti namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru.

3. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola uznesením Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 5 Tp 30/2021 z 24. júna 2021 v trestnej veci vedenej proti nej pre podozrenie zo spáchania zločinu obchodovania s ľuďmi podľa § 179 ods. 2 a ods. 3 písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona vzatá do väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

4. Proti rozhodnutiu okresného súdu o osobnej slobode podala sťažovateľka sťažnosť, ktorú krajský súd uznesením č. k. 8 Tpo 36/2021 z 2. júla 2021 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Sťažovateľka je presvedčená, že napadnuté uznesenie nie je v súlade s ústavou, dohovorom ani Trestným poriadkom, pretože sa v ňom krajský súd nevysporiadal v plnom rozsahu s uplatnenou argumentáciou.

6. Predovšetkým sťažovateľka v riadnom opravnom prostriedku proti prvostupňovému rozhodnutiu namietala neexistenciu dôvodu preventívnej väzby. Okresný súd vo svojom uznesení poukázal iba na predchádzajúcu trestnú činnosť sťažovateľky, ktorá však nebola tej istej povahy ako tá, za ktorú je „neprávom“ aktuálne stíhaná, preto rozhodnutie okresného súdu sťažovateľka považovala za nedostatočne odôvodnené.

7. Podľa názoru sťažovateľky prvostupňový súd vôbec nepreskúmal možnosti nahradenia väzby a nereflektoval ani jej námietku, že je matkou dvoch maloletých detí, ktoré má zverené do starostlivosti a ktoré sú na ňu odkázané, a výkonom väzby by tieto deti vážne utrpeli hmotne aj citovo. Tomuto argumentu sa rovnako nevenoval ani krajský súd.

8. Podľa sťažovateľky pri takom vážnom obmedzení základného ľudského práva musí byť spoľahlivo a riadne odôvodnené rozhodnutie súdu, ktorým berie osobu do väzby. Túto povinnosť si však podľa jej názoru krajský súd v napadnutom uznesení vôbec nesplnil.

III.

Vyjadrenie krajského súdu a replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenie krajského súdu:

9. Krajský súd sa k ústavnej sťažnosti vyjadril listom č. k. 1SprV/610/2021 zo 6. októbra 2021. Výhrady sťažovateľky v nej uvedené považoval za neopodstatnené a nedôvodné.

10. Zastáva názor, že sa zaoberal všetkými sťažovateľkou uplatnenými námietkami, ktoré boli relevantne spôsobilé zvrátiť napadnuté rozhodnutie o jej vzatí do väzby, resp. ktoré by mohli spochybnit' zákonnosť a vecnú správnosť jej vzatia do väzby.

11. Krajský súd je toho názoru, že jeho rozhodnutie obsahuje stručné odôvodnenie a v spojení s uznesením okresného súdu objasňuje relevantné a významné skutočnosti odôvodňujúce právny záver o naplnení formálnych i materiálnych podmienok tzv. preventívnej väzby. Tvrdí, že ak existuje dôvodné podozrenie, že sťažovateľke nezabránilo v ďalšom páchaní trestnej činnosti ani predchádzajúce odsúdenie, ku ktorému došlo krátko predtým, nie je daný rozumný dôvod domnievať sa, že inštitút dohľadu probačného a mediačného úradníka nad obvinenou (sťažovateľkou) v tomto štádiu trestného konania bude dostatočný na nahradenie jej väzby.

12. S otázkou možnosti nahradenia väzby sťažovateľky sa okresný súd podľa krajského súdu v odôvodnení svojho rozhodnutia vysporiadal. Svoje zistenia a závery jasne, zrozumiteľne a výstižným spôsobom sformuloval a krajský súd sa v plnej miere stotožnil s vysloveným právnym názorom okresného súdu.

13. Pokiaľ krajský súd nereagoval na argumentáciu sťažovateľky, že je matkou dvoch maloletých detí, ktoré má zverené do starostlivosti a ktoré sú na ňu odkázané, urobil tak preto, že sťažovateľka nepredložila listinné dôkazy, či už rodné listy detí, rozhodnutia o zverení detí do jej osobnej starostlivosti, či dôkazy preukazujúce nemožnosť poskytnutia starostlivosti týmto deťom zo strany iného člena rodiny a podobne.

14. Uvedenie skutočností sťažovateľkou bez toho, aby boli náležitým spôsobom podložené a preukázané, samo osebe podľa krajského súdu nepostačuje na spochybnenie správnosti napadnutého rozhodnutia o vzatí sťažovateľky do väzby, a preto sa krajský súd s uvedenými okolnosťami bližšie nezaoberal.

15. Z uvedených dôvodov krajský súd navrhol ústavnej sťažnosti sťažovateľky nevyhovieť.

III.2. Replika sťažovateľky:

16. Sťažovateľka sa vo svojej replike s názorom krajského súdu nestotožnila, pretože krajský súd v odôvodnení rozhodnutia uviedol len všeobecné teoretické poznatky a tvrdenia o dôvodoch väzby. Nijako nerefletoval argumentáciu sťažovateľky, a to ani len jej spomenutím v rozhodnutí. V konaní pred ústavným súdom sa krajský súd podľa sťažovateľky pokúša len zhojiť nedostatky odôvodnenia tohto rozhodnutia (jeho faktickú absenciu) prezentovaním dodatočnej argumentácie, ktorú nikde v odôvodnení svojho rozhodnutia ani len nenaznačil. Treba uviesť aj to, že ani táto nenapĺňa ústavnoprávne požiadavky na odôvodnenie rozhodnutia o väzbe.

17. Sťažovateľka podotkla, že ak by nepodala ústavnú sťažnosť, nedozvedela by sa ani len dôvody zamietnutia jej sťažnosti proti jej vzatiu do väzby. Tento stav nemôže byť v kontexte ústavnoprávnych zásad a moderného vnímania ľudských práv tolerovaný v žiadnom prípade.

18. Poukazujúc na judikatúru ústavného súdu, ako aj judikatúru Ústavného súdu Českej republiky, sťažovateľka zvýraznila potrebu riadneho odôvodnenia rozhodnutia o osobnej slobode s tým, že ňou uplatnená argumentácia nebola posúdená vôbec. Krajský súd sa k nej úplne opomenul vyjadriť, obmedzil sa len na všeobecné konštatovanie a opakovanie zákonných ustanovení o rozhodovaní

o väzbe. Sťažovateľka tak vôbec nevedela a stále nevie z uvedeného rozhodnutia určiť, na základe čoho krajský súd o jej sťažnosti rozhodol, čo rozhodne nie je v súlade s ústavnoprávnym princípom právnej istoty, ako aj s princípom spravodlivého súdneho procesu.

19. Úplná absencia akéhokoľvek odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu spôsobila sťažovateľke nielen právnu neistotu, ale zároveň aj vyvoláva dojem, že nie je hodná riadneho odôvodnenia rozhodnutia o jej vzatí do väzby. O to viac spôsobuje sťažovateľke ťažkú ujmu a psychické útrapy, že týmto rozhodnutím bola deťom, ktoré jej boli zverené do starostlivosti, odňatá ich rodina, matka. Sťažovateľka sa nedozvedela, prečo vlastne nebolo jej sťažnosti vyhovené a prečo deti, za ktorých bezprostrednú dennú starostlivosť zodpovedala, prišli o jej prítomnosť a opateru.

20. Preto je toho názoru, že také závažné a hrubé porušenie práv sťažovateľky jednoznačne opodstatňuje podanie a dôvodnosť ústavnej sťažnosti.

IV.

K ústnemu pojednávaniu

21. Ústavný súd v súlade s § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože na základe podaní účastníkov a písomností predložených ústavnému súdu, ako aj s prihliadnutím na predmet konania je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie, resp. hlbšie objasnenie veci.

V.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

22. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľky na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a jej práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru uznesením krajského súdu, ktorým zamietol sťažnosť sťažovateľky proti rozhodnutiu okresného súdu o jej vzatí do väzby, ku ktorému malo dôjsť nedostatočným odôvodnením napadnutého rozhodnutia krajského súdu a nevysporiadaním sa s argumentáciou uplatnenou sťažovateľkou.

23. Ústavný súd v prvom rade v súlade so svojou konštantnou judikatúrou pripomína, že v zásade nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory príslušného orgánu verejnej moci, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred orgánmi verejnej moci bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu príslušný orgán verejnej moci vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (porov. I. ÚS 17/01, II. ÚS 137/08, III. ÚS 328/08, IV. ÚS 11/2010). Ústavný súd teda nie je prieskumným súdom a úlohou ústavného súdu nie je suplovať orgány verejnej moci, ktorým prislúcha interpretácia zákonov v rámci ich právnym poriadkom upravenej pôsobnosti a právomoci. Z ústavného postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať len také rozhodnutia orgánov verejnej moci, prostredníctvom ktorých došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, resp. také, kde k porušeniu základného práva alebo slobody došlo v konaní, ktoré vydaniu samotného rozhodnutia

predchádzalo. Skutkové a právne závery príslušného orgánu verejnej moci môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňovateľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (porov. I. ÚS 12/05, II. ÚS 410/06, III. ÚS 119/03, IV. ÚS 238/07).

24. Druhá veta čl. 5 ods. 1 dohovoru ustanovuje, že k zbaveniu osobnej slobody môže dôjsť jedine postupom ustanoveným zákonom. Pojem „zákonnosť zbavenia osobnej slobody“ judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) vykladá v prvom rade ako „súladiť s domácim (národným) právom“ (pozri napr. rozsudok zo 6. 11. 2011, Žúbor proti Slovensku, sťažnosť č. 7711/06, ods. 47 a 48). Podobne ústavný súd vo svojej judikatúre k čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy zdôrazňuje, že integrálnou súčasťou ochrany poskytovanej citovanými ustanoveniami je aj príslušná zákonná úprava upravujúca predpoklady vzatia do väzby, ako aj postup pri rozhodovaní tak o vzatí do väzby, ako aj pri ďalších rozhodnutiach o väzbe (porov. I. ÚS 165/02, I. ÚS 67/03). Zároveň však táto judikatúra zdôrazňuje, že nie každé porušenie vnútroštátneho práva je zároveň aj porušením čl. 5 ods. 1 dohovoru. Naopak, pozornosť ESLP si zasluhujú len také porušenia, ktoré možno posudzovať ako „hrubú alebo zjavnú nesprávnosť (vadu)“. Tento pojem nie je možné presne definovať, ale v závislosti na okolnostiach môže ísť napríklad o prekročenie právomoci, nevypočutie osoby, ktorej osobná sloboda bola obmedzená, neuvedenie dôvodov obmedzenia osobnej slobody alebo zlomyseľnosť (v zmysle nedostatku dobromyseľnosti) na strane vnútroštátnych orgánov (porov. napr. rozsudok z 31. 5. 2011, Chodorkovskij proti Rusku, sťažnosť č. 5829/04, ods. 157). To, samozrejme, neznamená, že by inú nezákonnosť v postupe vnútroštátnych orgánov nebolo možné zohľadniť pri skúmaní porušenia čl. 5 ods. 3 alebo 4 dohovoru.

25. Článok 5 ods. 3 dohovoru podľa judikatúry ESLP okrem iného vyžaduje, aby väzba obvineného bola – popri dôvodnom podozrení zo spáchania trestného činu, ktoré je *condicio sine qua non* obmedzenia osobnej slobody podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru – založená na relevantných a dostatočných dôvodoch verejného záujmu, medzi ktoré môže patriť aj zabránenie v páchaní ďalších trestných činov. To si od vnútroštátnych súdnych orgánov vyžaduje, aby, vychádzajúc z prezumpcie neviny, preskúmali všetky okolnosti svedčiacie v prospech a proti existencii takýchto dôvodov, ktoré opodstatnia odchýlku od pravidla rešpektovania osobnej slobody podľa čl. 5 dohovoru, a uviesť ich vo svojich rozhodnutiach (porov. napr. rozsudok Veľkej komory z 3. 10. 2006, McKay proti Spojenému kráľovstvu, sťažnosť č. 543/03, ods. 43). Argumenty za prepustenie a proti nemu nesmú byť „všeobecné a abstraktné“, ale musia odkazovať na špecifické skutočnosti a osobné pomery danej osoby, ktoré odôvodnia jej väzbu (porov. rozsudok z 12. 12. 1991, Clooth proti Belgicku, sťažnosť č. 12817/87, ods. 44, zhodne aj III. ÚS 38/01). Osobitne preventívna väzba nemôže byť považovaná za prostriedok všeobecnej prevencie, ale musí smerovať k zabráneniu spáchania určitého konkrétneho trestného činu (porov. rozsudok zo 6. 11. 1980, Guzzardi proti Taliansku, sťažnosť č. 7367/76, ods. 102). Európsky súd pre ľudské práva napríklad považoval za porušenie čl. 5 ods. 3 dohovoru prípad, keď súdne rozhodnutia o preventívnej väzbe boli odôvodnené krátkou štandardnou formuláciou, že obvinený bol v minulosti odsúdený, nemá stále bydlisko, prácu ani rodinu a že by mohol spáchať ďalšie trestné činy (pozri rozsudok z 15. februára 2005, Sulaoja proti Estónsku, sťažnosť č. 55939/00, ods. 64).

26. Sťažovateľka síce porušenie jej práva podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru ústavnou sťažnosťou nenamietala, avšak uvedené tézy v rovnakej miere v zmysle judikatúry ústavného súdu vyplývajú

aj z ustanovení čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ktorých porušenie sťažovateľka namietla relevantným spôsobom.

27. Pokiaľ ide o sťažovateľkou namietanú nedostatočnú odôvodnenosť rozhodnutia krajského súdu, ktorý sa podľa nej riadne nevysporiadal so všetkými jej argumentmi, ústavný súd pri skúmaní tejto otázky vychádzal zo svojho ústavného postavenia, a ako nezávislý orgán ochrany ústavnosti preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu z hľadiska jeho ústavnej akceptovateľnosti a zlučiteľnosti jeho účinkov s obsahom sťažovateľkou označených práv podľa ústavy a dohovoru.

28. Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia predovšetkým konštatoval, že dovtedy zadovážené dôkazy v danej trestnej veci svedčili o dôvodnom podozrení, že skutok, ktorý bol predmetom obvinenia, bol spáchaný, má znaky trestného činu a sú dôvody na podozrenie, že tento skutok mala spáchať sťažovateľka.

29. S prihliadnutím na dôvody uvádzané sťažovateľkou v riadnom opravnom prostriedku proti prvostupňovému rozhodnutiu krajský súd pripomenul, že pre rozhodnutie o väzbe stačí vyšší stupeň pravdepodobnosti, že osoba (sťažovateľka) je dôvodne podozrivá zo spáchania stíhaného skutku, čo v danom prípade z dovtedy vykonaných dôkazov vyplývalo. Sťažnostný súd ďalej konštatoval, že v posudzovanom prípade existovali všetky materiálne podmienky uvedené v § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku na vzatie sťažovateľky do väzby, a okresný súd splnenie týchto materiálnych podmienok vecne správne vyhodnotil a zrozumiteľným a jasným spôsobom aj odôvodnil v prvostupňovom rozhodnutí.

30. Za správne a v súlade so zákonom bolo podľa krajského súdu aj rozhodnutie súdu nižšieho stupňa o nemožnosti nahradenia väzby sťažovateľky dohľadom probačného a mediáčného úradníka nad sťažovateľkou, a to vzhľadom na jej osobu, ako aj charakter jej trestnej činnosti.

31. S prihliadnutím na skutočnosť, že krajský súd sa s rozhodnutím okresného súdu v podstate stotožnil, ústavný súd sa s jeho obsahom takisto oboznámil. Urobil tak, vychádzajúc zo svojho ustáleného právneho názoru, podľa ktorého odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho (v tomto prípade sťažnostného) súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvostupňové a sťažnostné konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. V širších súvislostiach je možné poukázať aj na súvisiacu judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, v zmysle ktorej pri zamietnutí odvolania sa odvolací súd môže obmedziť i na prevzatie odôvodnenia nižšieho súdu (rozsudok ESĽP vo veci Helle v. Fínsko z 19. 12. 1997, sťažnosť č. 20772/92, body 59 – 60).

32. Okresný súd splnenie formálnych podmienok väzby vzhliadol v okolnostiach, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie a vznesené obvinenie sťažovateľke, bol spáchaný, mal znaky trestného činu a existovali dôvody na podozrenie, že skutok mohla spáchať sťažovateľka. Tieto skutočnosti mali vyplývať z dovtedy vykonaného dokazovania, najmä z výpovede poškodenej.

33. Danosť materiálnych podmienok väzby sťažovateľky v zmysle § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku podľa okresného súdu spočívala v tom, že sťažovateľka bola v minulosti päťkrát odsúdená a ostatnýkrát sa tak stalo trestným rozkazom Okresného súdu Košice II sp. zn. 2 T 61/2020 z 23. novembra 2020 pre prečin ohrozovania mravnej výchovy mládeže podľa § 211 ods. 1 písm. b) a ods. 3 písm. a) Trestného zákona, za ktorý jej bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 6 mesiacov so skúšobnou dobou v trvaní 12 mesiacov (t. j. do 20. novembra 2021).

34. Uvedená skutočnosť podľa okresného súdu dostatočne a konkrétne odôvodňovala obavu z pokračovania v trestnej činnosti sťažovateľkou.

35. Prvostupňový súd rozhodol o nenahradení väzby sťažovateľky dohľadom probačného mediačného úradníka vzhľadom na jej osobu, keďže táto sa už v minulosti dopustila trestnej činnosti a ani samotný inštitút dohľadu probačným a mediačným úradníkom nedáva záruku, aby sťažovateľka nepokračovala v trestnej činnosti, pretože dohľad spočíva len v hlásení sa obvineného (sťažovateľky) u probačného a mediačného úradníka v ním stanovených lehotách a úradník nemá dosah na ďalšie správanie sa obvineného (sťažovateľky).

36. Okresný súd teda uzavrel, že s poukazom na charakter trestnej činnosti, z ktorej spáchania bola sťažovateľka dôvodne podozrivá, ako aj s poukazom na jej kriminálnu minulosť, teda súbeh okolností stojacich na strane sťažovateľky, ale argumentačne proti nej, podľa jeho názoru nebolo možné jej väzbu nahradiť ani prípadným uložením primeraných povinností a obmedzení, ktoré by mali posilniť tento účel.

37. Sťažovateľka v riadnom opravnom prostriedku proti prvostupňovému rozhodnutiu argumentovala, že v jej prípade absentujú tzv. materiálne podmienky rozhodnutia o väzbe, t. j. že celé podozrenie zo spáchania skutku, ktorý sa jej kladie za vinu, je podložené iba výpoveďou poškodenej, ktorá však vo vzťahu ku skutku nevedela predložiť žiadny relevantný dôkaz a jej dôveryhodnosť vzhľadom na jej minulosť je značne znížená. V ďalšom namietala, že skutočnosti, ktoré súvisia s ňou a jej minulosťou, ďalej vôbec nenasvedčujú tomu, že by mala ďalej páchať trestnú činnosť súvisiacu s trestnou činnosťou, ktorá je predmetom jej obvinenia. Poznamenala, že podľa teórie a aplikačnej praxe sa pokračovaním v trestnej činnosti podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku rozumie tak opakovanie toho istého trestného činu, alebo aj spáchanie ďalšieho trestného činu tej istej povahy. Skutky, za ktoré bola v minulosti odsúdená, nespádajú rozhodne pod trestné činy tej istej povahy, preto bez ďalšieho nemôžu zakladať väzobný dôvod. Napokon zdôraznila, že je toho času opatrovateľkou dvoch maloletých detí, ktoré jej boli zverené do pestúnskej starostlivosti a jej vzatím do väzby tieto deti stratia ich najbližšiu osobu, ktorá im zabezpečuje stravu, ošatenie, opateru, emočnú stabilitu a ochranu pred vonkajšími vplyvmi.

38. Dôvodnosť vedenia trestného stíhania proti sťažovateľke krajský súd v spojení s rozhodnutím okresného súdu oprel o závery dovedy vykonaného dokazovania najmä o výpoveď poškodenej. Podľa názoru ústavného súdu išlo síce o veľmi stručné a všeobecné, ale ešte stále akceptovateľné odôvodnenie splnenia jednej z podmienok na rozhodnutie o väzbe sťažovateľky.

39. Vo vzťahu k existencii konkrétneho dôvodu väzby ústavný súd ale pripomína, že uznesenie o vzatí do väzby sa musí odôvodniť aj skutkovými okolnosťami, o ktoré sa výrok opiera (§ 72 ods. 2 druhej vety Trestného poriadku). To znamená opísať konanie, skutočnosti alebo okolnosti, z ktorých súd, resp. sudca pre prípravné konanie dospel k záveru, že je daný niektorý z väzobných dôvodov. V súlade s už uvedenou judikatúrou ESLP je pritom nevyhnutné, aby tento opis nebol všeobecný alebo abstraktný, ale aby šlo o konkrétne konania, skutočnosti či okolnosti v určitom čase s určitým obsahom. Musí teda ísť o opis tých „konkrétnych skutočností“, ktorých existencia v zmysle predvetia § 71 ods. 1 Trestného poriadku reálne odôvodňuje existenciu niektorého väzobného dôvodu. Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia krajského súdu konštatuje, že toto uznesenie uvedeným požiadavkám nevyhovuje.

40. V § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sú obsiahnuté tri relatívne samostatné dôvody preventívnej väzby, na ktorých naplnenie musia byť splnené osobitné podmienky. Je logické, že predpokladom rizika dokonania trestného činu je, aby sa ešte pred rozhodnutím súdu obvinený dopustil konania, ktoré možno kvalifikovať aspoň ako pokus. Predpokladom rizika vykonania pripravovaného trestného činu alebo vyhrážky trestným činom vyžaduje už také ukončené konanie, ktoré možno ako takúto prípravu alebo vyhrážku kvalifikovať. Konečne, záver o riziku pokračovania v trestnej činnosti nevyhnutne predpokladá už predchádzajúce spáchanie aspoň jedného dokonaného trestného činu.

41. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia predovšetkým nie je zrejmé už to, ktorú z týchto troch možností považoval krajský súd v sťažovateľkinom prípade za naplnenú. S prihliadnutím na prvostupňové rozhodnutie možno však dospieť k záveru, že ide o prvú možnosť (riziko pokračovania v páchaní trestnej činnosti). Krajský súd však neuvádza, v akej konkrétnej trestnej činnosti by mala sťažovateľka pokračovať. Ďalej z celého obsahu uznesenia krajského súdu (v spojení s prvostupňovým) rozhodnutím nie je zrejmé, v čom má spočívať profil osoby sťažovateľky (v rozhodnutiach použitá formulácia „*vzhľadom k osobe obvinenej*“), spôsob predchádzajúceho života („*kriminálnu minulosť*“) a povaha a závažnosť trestnej činnosti („*charakter trestnej činnosti*“), pre ktorú bola trestne stíhaná.

42. Podľa názoru ústavného súdu vysloveného už v náleze č. k. II. ÚS 597/2012-68 z 22. mája 2013 (pozri tiež II. ÚS 246/2021) si odôvodnenie uznesenia, ktorým sa konštatuje existencia prvého dôvodu preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku („... bude pokračovať v trestnej činnosti...“), vyžaduje zhodnotenie tak povahy i závažnosti trestnej činnosti, ktorú obvinený (tu sťažovateľka) doteraz (s)páchal(a), ako aj tých okolností, ktoré s ohľadom na osobu obvineného, jeho sociálne a rodinné pomery, prostredie, v ktorom pracuje alebo pohybuje sa, vytvárajú alebo zvyšujú riziko ďalšieho páchania určitej konkrétnej trestnej činnosti.

43. Tak prvostupňové rozhodnutie, ako aj rozhodnutie krajského súdu zhodnotenie týchto skutočností v potrebnej miere neobsahujú. Okresný súd veľmi stroho odôvodnil existenciu väzobného dôvodu u sťažovateľky tým, že sa v minulosti dopustila trestnej činnosti, za ktorú bola odsúdená (naposledy za prečin ohrozovania mravnej výchovy mládeže), a pokiaľ sťažovateľka v riadnom opravnom prostriedku vytkla okresnému súdu, že v danej veci nejde o opakovanie toho istého trestného činu (spáchaného v minulosti) ani o spáchanie trestného činu tej istej povahy, bolo namieste, aby krajský súd na tieto námietky sťažovateľky reagoval, pretože išlo o skutočnosť dôležitú pre rozhodnutie o jej osobnej slobode. Ústavný súd na tomto mieste pripomína, že mu neprináleží prijať konečný záver o tom, či skutočne okresným súdom v rozhodnutí konkretizovaná trestná činnosť sťažovateľky, ktorej sa v minulosti dopustila, je alebo nie je trestnou činnosťou tej istej povahy, pre ktorú je stíhaná aktuálne, pretože táto otázka spadá výsostne do právomoci všeobecných súdov. Avšak k spôsobu, akým krajský súd pristúpil k odôvodneniu existencie zákonného dôvodu preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ústavný súd zastáva kritický postoj. Konajúci druhostupňový súd v napadnutom uznesení samotnej preventívnej väzbe venoval len minimálnu pozornosť, ktorú ústavný súd nemôže považovať za dostatočnú a ústavne konformnú.

44. Nijakým spôsobom krajský súd ani len nenaznačil existenciu konkrétnych skutočností, ktoré by mohli vzbudzovať dôvodné podozrenie, že trestná činnosť, pre ktorú je sťažovateľka aktuálne trestne stíhaná, prípadne iná podobná trestná činnosť sťažovateľky je pri dosahovaní jej záujmov

akýmsi jej „*modom operandi*“, z ktorého by bolo možné usudzovať, že sa takého konania dopúšťala opakovane, prípadne po dlhšiu dobu a existuje dôvodná obava, že tak bude konať aj v budúcnosti. V odôvodnení krajského súdu takéto zistenia absentujú.

45. Sťažovateľka má pritom právo poznať dôvody, ktoré viedli krajský súd k rozhodnutiu o existencii dôvodov tzv. preventívnej väzby v jej prípade, pričom krajský súd nesmie rezignovať na svoju povinnosť tieto dôvody primerane uviesť.

46. Pokiaľ išlo o sťažovateľkou uvedené dôvody na podporu ňou navrhovaného nahradenia väzby, t. j. že jej sú do starostlivosti zverené maloleté deti, ktoré potrebujú jej opateru, ústavný súd konštatuje, že túto argumentáciu sťažovateľky krajský súd vôbec nereflektoval. Z judikatúry všeobecných súdov je zrejmé, že potreba starostlivosti o maloleté dieťa nie je považovaná za takú výnimočnú okolnosť, pre ktorú dochádza k nahradzovaniu väzby rodičov dohľadom probačného a mediačného úradníka (pozri uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 6 Tost 25/2013 z 8. augusta 2013, č. k. 3 Tost 34/2013 zo 6. novembra 2013, č. k. 2 Tost 45/2015 zo 7. januára 2016, č. k. 4 Tost 50/2018 z 11. decembra 2018 alebo uznesenie Okresného súdu Bratislava IV č. k. 6 Tp 48/2020 z 13. novembra 2020), napriek tomu z hľadiska ústavnoprávnych princípov nemožno akceptovať absolútne opomenutie takejto otázky bez akéhokoľvek zaujatia stanoviska k nej.

47. V súvislosti s obranou krajského súdu vyplývajúcou z jeho vyjadrenia k ústavnej sťažnosti vo vzťahu k tejto okolnosti spočívajúcej v tvrdení, že sťažovateľka nepredložila k uvedenému návrhu žiaden doklad ani dôkaz preukazujúci nemožnosť poskytnutia starostlivosti deťom zo strany iného člena rodiny a podobne, ústavný súd uvádza, že svoje rozhodnutie konajúci súd ani v tomto zmysle takto neodôvodnil. Navyše, situácia, že by sťažovateľka v stave výkonu väzby mala a mohla predkladať takéto doklady a dôkazy, síce nie je nereálna, ale splniteľná iba obťažne.

48. Pre úplnosť ústavný súd poznamenáva, že sťažovateľka vo svojej replike správne poukázala na judikatúru ústavného súdu, podľa ktorej, nie je možné nedostatok odôvodnenia napadnutého rozhodnutia zhojiť následným doplnením argumentácie v konaní pred ústavným súdom (obdobne II. ÚS 433/2012, II. ÚS 595/2012, III. ÚS 12/2014).

49. Vzhľadom na uvedené dospel ústavný súd k záveru, že odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu č. k. 8 Tpo 36/2021-32 z 2. júla 2021 vo vzťahu k existencii dôvodu tzv. preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku bolo mimoriadne strohé, nereagujúce na relevantné argumenty sťažovateľky, čo malo za následok jeho nedostatočnú odôvodnenosť a arbitrárnosť. Tým došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť zaručeného v čl. 5 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto rozhodnutia).

50. S prihliadnutím na uvedený záver ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 133 ods. 2 a ods. 3 písm. b) a § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde zrušil uznesenie krajského súdu č. k. 8 Tpo 36/2021-32 z 2. júla 2021 a vec mu vrátil na ďalšie konanie (bod 2 výroku tohto rozhodnutia). V zmysle § 134 ods. 1 druhej vety zákona o ústavnom súde je krajský súd viazaný názorom ústavného súdu, preto jeho úlohou bude po vrátení mu veci na ďalšie konanie rešpektovať názor vyplývajúci z odôvodnenia tohto rozhodnutia a opätovne v danej veci rozhodnúť o osobnej slobode sťažovateľky na základe jej opravného prostriedku proti prvostupňovému rozhodnutiu v súlade s ústavnoprávnymi požiadavkami kladenými na takéto rozhodnutie, berúc pri tom

do úvahy príslušné ustanovenia Trestného poriadku. V ďalšom konaní bude musieť krajský súd vychádzať zo stavu aktuálneho ku dňu jeho opätovného rozhodovania, a teda nebude môcť sa neobmedziť iba na prieskum napadnutého uznesenia okresného súdu (sudcu pre prípravné konanie) v spätnej chronológii zodpovedajúcej času jeho vydania, ale komplexne preskúma aktuálnosť dôvodov väzby sťažovateľky v momente svojho rozhodovania, vychádzajúc z aktuálneho stavu veci.

51. K namietanému porušeniu čl. 5 ods. 4 dohovoru ústavný súd uvádza, že z judikatúry EŠLP vyplýva, že ochrana poskytovaná čl. 5 ods. 4 dohovoru sa nevzťahuje na prvotné obmedzenie osobnej slobody (t. j. vzatie do väzby, tak ako to bolo v prípade sťažovateľky), ale až na následnú kontrolu zákonnosti ďalšieho trvania väzby (napr. rozhodovanie o žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu, príp. o predĺžení lehoty väzby a pod.). Dohovor ochranu týkajúcu sa práva na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti uznesenia o vzatí do väzby poskytuje v čl. 5 ods. 3, ktorého porušenie, ako už bolo uvedené, sťažovateľka nenamieta. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnej sťažnosti v tejto časti nevyhovel (bod 4 výroku tohto rozhodnutia).

VI.

K požiadavke prepustenia z väzby na slobodu

52. Sťažovateľka v navrhovanom petite rozhodnutia o jej ústavnej sťažnosti, ktorým je ústavný súd viazaný (§ 45 zákona o ústavnom súde), požadovala prikázať krajskému súdu prepustiť ju z väzby na slobodu.

53. Podľa názoru ústavného súdu vyslovené porušenie základného práva sťažovateľky na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 1 dohovoru spočívajúce v tom, že krajský súd nedostatočne odôvodnil svoje rozhodnutie vo vzťahu k argumentácii uplatnenej v sťažnosti sťažovateľky proti prvostupňovému uzneseniu o jej vzatí do väzby, t. j. rozhodol bez toho, aby sa s touto argumentáciou sťažovateľky dostatočne vysporiadal, samo osebe v posudzovanom prípade neznamená nedôvodnosť väzby sťažovateľky. Inak povedané, to, že krajský súd nedal zadosť odôvodneniu svojho rozhodnutia, samo osebe neznamená, že dôvod väzby sťažovateľky neexistoval. Túto rozhodujúcu otázku bude musieť krajský súd opätovne posúdiť.

54. V zmysle judikatúry ústavného súdu k prikázaniu príslušnému orgánu verejnej moci prepustiť sťažovateľa (tu sťažovateľky) z väzby na slobodu po tom, ako bolo vyslovené porušenie jeho základného práva na osobnú slobodu, môže dôjsť v prípade, ak sa (ústavnou sťažnosťou napadnuté) súdne rozhodnutie opiera o dôvod väzby, ktorý v danom čase nemôže existovať, t. j. ak nejde o ústavne akceptovateľný titul väzby, a teda ani o ústavne akceptovateľné pozbavenie osobnej slobody (pozri napr. III. ÚS 33/2021, obdobne III. ÚS 199/05). V aktuálnej veci však o takýto prípad, ako to vyplýva z predošlého odseku, nejde.

55. V posudzovanej veci je podstatné, že zrušením ústavnou sťažnosťou napadnutého uznesenia krajského súdu nie je žiadnym spôsobom dotknutý právny titul väzby sťažovateľky, ktorým je uznesenie okresného súdu (sudcu pre prípravné konanie) č. k. 5 Tp 30/2021 z 24. júna 2021 o vzatí sťažovateľky do väzby.

56. Zrušením napadnutého uznesenia krajského súdu sa konanie o sťažnosti sťažovateľky proti predmetnému uzneseniu okresného súdu o jej vzatí do väzby vracia do stavu po vydaní predmetného uznesenia okresného súdu. Sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu o vzatí sťažovateľky do väzby pritom nemá odkladný účinok (pozri § 83 Trestného poriadku).

57. Uvedené skutočnosti boli dôvodom, ktorý umožnil ústavnému súdu rozhodnúť o vrátení veci krajskému súdu na ďalšie konanie, v ktorom, ako už bolo uvedené, bude jeho povinnosťou adekvátne sa zaoberať argumentáciou sťažovateľky uvedenou v odôvodnení sťažnosti a opätovne rozhodnúť o jej sťažnosti proti prvostupňovému uzneseniu okresného súdu.

58. Na základe uvedených dôvodov ústavný súd nevyhovel návrhu na vydanie príkazu krajskému súdu, aby sťažovateľku prepustil z väzby na slobodu (bod 4 výroku tohto rozhodnutia).

VII.

Primerané finančné zadost'učinenie

59. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti navrhla priznať jej primerané finančné zadost'učinenie v sume 5 000 eur. Z čl. 127 ods. 3 ústavy a § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde vyplýva, že finančné zadost'učinenie ústavný súd môže, ale nemusí priznať. Takéto zadost'učinenie je namieste tam, kde nie je možné dosiahnuť a doviesť ochranu porušeného základného práva iným ústavne a zákonne upraveným spôsobom (napr. I. ÚS 15/02, I. ÚS 139/02, II. ÚS 152/08, III. ÚS 623/2017).

60. Podľa názoru ústavného súdu je ochrana základného práva sťažovateľky na osobnú slobodu a jej práva na slobodu a bezpečnosť účinne poskytnutá tým, že ústavný súd konštatoval ich porušenie, zrušil napadnuté rozhodnutie krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie s formulovaním záväzného právneho názoru. Z uvedeného dôvodu ústavný súd požadované finančné zadost'učinenie nepriznal (bod 4 výroku tohto rozhodnutia).

VIII.

Trovy konania

61. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 691,34 eur. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [(ďalej len „vyhláška“); § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2021 je 181,17 eur a hodnota režijného paušálu je 10,87 eur. Sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov konania za tri úkony právnej služby uskutočnené v roku 2021 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu a vyjadrenie k stanovisku okresného súdu), t. j. celkom v sume 576,12 eur. Priznanú odmenu ústavný súd zvýšil o 20 % daň z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“), t. j. o sumu 115,22 eur, pretože právny zástupca sťažovateľky je platiteľom DPH (§ 18 ods. 3 vyhlášky).

62. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je krajský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. októbra 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu